

KL-UDSPIL

Gang i anlæg og forenkling af lånereglerne

Skab vækst og gør det mindre bøvet at investere

Økonomisk vækst har været et nøgleord i den politiske debat i kølvandet på den økonomiske krise. Fra alle sider i Folketinget har der været forslag om øget investeringsaktivitet i kommunerne og den øvrige offentlige sektor.

Det fremgår af regeringsgrundlaget, at regeringen vil fremrykke offentlige investeringer for 10 mia. kr. Samtidig foreslår regeringen, at kommunerne generelt skal have bedre muligheder for at låne til rentable investeringer. Det bør ske gennem en tilpasning af låne- og deponeringsreglerne.

KL vil gerne være med, og kommunerne er klar til at sætte mere gang i investeringerne. Der er for det **første** et overordnet økonomisk synspunkt. Få hjulene i omdrejninger og skab mere beskæftigelse. For det **andet** er der et behov for investeringer på en række kommunale områder. KL foretog i 2009 en analyse, der viste, at der i en årrække ville være behov for et noget højere kommunalt investeringsniveau, end der tidligere havde været afholdt. For det **tredje** er det helt centralt, at kommunerne får mest muligt for pengene, og intelligente anlægsinvesteringer giver mulighed for løbende driftsbesparelser.

KL har flere tilgange til en øget kommunal anlægsaktivitet. For det **første** bør de kommunale låneregler forenkles. Især bør lånepuljetyranniet afskaffes eller i det mindste reduceres kraftigt. For det **andet** bør der være mekanismer, der sikrer, at anlægsomfanget er nogenlunde afstemt efter de samfundsøkonomiske forhold. Og endelig bør der for det **tredje** fortsat tilstræbes den størst mulige neutralitet mellem private og kommunale løsninger. Forskelle i finansieringsbestemmelser må ikke forvride valget mellem priva-

Oktober 2011

Jnr 11.12.10 Ø90
Sagsid 000216461

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

Tlf 3370 3370
Fax 3370 3070

www.kl.dk

1/4

te og kommunale løsninger. Dette valg skal alene afhænge af, hvad der giver den bedste løsning.

I dag er der automatisk låneadgang på enkelte områder, fx opførelse af kommunale ældreboliger, køb af jord til jordforsyning, visse energibesparende foranstaltninger mv. Herudover kan økonomi- og indenrigsministeren afsætte lånepuljer, ligesom ministeren kan dispensere for lånereglerne i konkrete sager.

Der har altid været låneregler, og den nuværende lånebekendtgørelse har, med nogle ændringer gennem tiderne, været gældende i næsten 30 år.

Lånebekendtgørelsen søger at opfylde flere hensyn. For det **første** er det et formål, at en kommune ikke overlader det til kommende borgere og kommunalbestyrelser at finansiere udgifter, som de pågældende ikke har haft glæde af. Derfor er det bl.a. ikke tilladt at lånefinansiere driftsudgifter. For det **andet** kan det være et finanspolitisk og kreditpolitisk hensyn, at kommunerne ikke bidrager til at øge anlægsaktiviteten med lånte penge.

Puljesystemet er problematisk

Igennem en lang årrække har der været afsat større eller mindre lånepuljer, således at kommuner – og ofte kommuner med lav likviditet – kunne opnå hel eller delvis lånefinansiering til anlægsinvesteringer, der ikke er omfattet af den automatiske låneadgang. Lånepuljerne har som hovedregel været etårige, men der er også enkelte eksempler på flerårige puljer fx i forhold til større infrastrukturinvesteringer.

Brugen af lånepuljer er grundlæggende en uskik. Det er der flere grunde til:

- Etårige puljer forhindrer langsigtet planlægning i kommuner, der har behov for lån til finansiering af nødvendige anlægsinvesteringer.
- Lånepuljerne er tidsbegrænsede, men anlægsprojekter er ofte planlagt til at strække sig over flere år, ligesom der kan opstå forsinkelser. Det tvinger kommunerne til at søge dispensation til overførsel af låneadgangen til følgende år. Men her har ministeriet hidtil anlagt en noget restriktiv dispensationspraksis, og det medvirker til at skabe usikkerhed om finansieringen.
- Det er administrativt krævende at udarbejde og behandle dispensationssøgninger, både i kommunerne og i Økonomi- og Indenrigsministeriet. Samtidig er puljesystemet meget uflexibelt.
- Lånepuljerne er som oftest begrænset til bestemte sektorområder, men kommunerne har selv de bedste forudsætninger for at vurdere,

hvor der er størst behov for at gennemføre investeringer. Derfor bør låneadgangen ikke knyttes til konkrete projekter.

- Ansøgningerne skal ofte indsendes meget tidligt og på et tidspunkt, hvor der ikke er taget politisk stilling til det kommende års anlægsprojekter.
- For 2012 havde ikke mindre end 70 ud af de 98 kommuner indsendt ansøgninger til lånepuljen på kvalitetsfundsområderne. Interessen i kommunerne for en hel eller delvis låneadgang er således meget stor, og det tilsiger, at man prøver at finde en generel ordning.

Mere automatik – færre puljer

KL foreslår derfor en langt højere grad af automatik, så det sikres, at rentable investeringer, der i dag ikke gennemføres på grund af ufleksible låne-regler, fremover kan gennemføres.

En grundlæggende model kunne være, at man gav alle kommuner adgang til at lånefinansiere et vist beløb, fx 1.000 kr. pr. indbygger pr. år, til dækning af anlægsinvesteringer, der ikke er dækket af den nuværende fulde automatiske låneadgang. Her bør det i sagens natur også være muligt at overføre en uforbrugt låneadgang til efterfølgende år, således at kommunerne har mulighed for at ”opspare” låneadgang.

Hvis der fortsat er et politisk ønske om at fremme bestemte sektorområder, er en anden model at supplere et årligt statstilskud til investeringer på sektorområder med en tilsvarende låneadgang. Dermed belaster den ønskede vækst i anlægsinvesteringerne ikke den enkelte kommunes økonomi i samme omfang, som den ellers ville have gjort. Heller ikke her bør det være nødvendigt at skulle søge om ret til at overføre låneadgang fra et år til et andet.

Eventuelt kunne låneadgangen i begge modeller reduceres, hvis kommunen havde et meget stort strukturelt overskud på driftsbalancen og således ville have forholdsvis nemt ved selv at finansiere anlægsinvesteringer. Låneadgangen kunne også begrænses eller fjernes, hvis kommunens langfristede gæld pr. indbygger lå over et vist niveau. Det er i denne forbindelse vigtigt, at eventuelle begrænsninger er bygget på objektive kriterier, som kommunerne selv kan følge og gennemskue.

I det omfang kommunerne gives en automatisk hel eller delvis låneadgang skal der selvfølgelig være en tilsvarende deponeringsfritagelse ved valg af private løsninger som fx OPP.

Automatik i låneadgangen er ikke en ny opfindelse. Amterne kunne fx i sin tid låne 30 pct. af det enkelte amts samlede anlægsinvesteringer.

Udover den automatiske låneadgang kunne der evt. afsættes en mindre lånepulje som kommuner med ekstraordinært lav likviditet og/eller et forholdsvist stort og uafviseligt anlægsbehov kunne søge om. En sådan lånepulje bør imidlertid målrettes ganske få kommuner i helt ekstraordinære situationer.

Styr på de samlede anlægsinvesteringer

Den smidigere låneadgang vil øge interessen i kommunerne for at sætte anlægsinvesteringer i gang. Det er også selve formålet, men det er også i alles interesse, at anlægsinvesteringerne ikke løber løbsk.

Det er også muligt at styre anlægsinvesteringerne uden bureaukratiske låne-regler. Man behøver ikke egentlige anlægslofter. Man kunne i stedet fastsætte et omdrejningspunkt for anlægsinvesteringerne i den samlede kommunale sektor, som kommunernes budgetter og regnskaber skal være i nærheden af.

Regeringen og KL skal løbende følge udviklingen i aktiviteten via kvartalsregnskaber, halvårsregnskaber, momsrefusionsbegæringer m.m. Hvis udgifterne er markant for høje eller for lave, kunne man eventuelt reducere eller øge den automatiske låneadgang pr. indbygger.

En ny låne- og styringsmodel kunne evt. indføres som en prøveordning gældende for den resterende del af 2011 og frem til og med 2013.